

**Eco-effectscan
Lange Kruisweg 48a
te Maasdijk**

**Opdrachtgever
DLN Multiservice B.V.
te Naaldwijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Lange Kruisweg 48a
te Maasdijk**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
DLN Multiservice B.V.
te Naaldwijk**

Datum: 29 maart 2016
Rapportnr: 215191/AQT 301a FF/JM
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : *Eco-effectscan Lange Kruisweg 48a te Maasdijk*

Opdrachtgever : *DLN Multiservice B.V.*
Contactpersoon : dhr. E. van Doren

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : mw. ing. J. Marchal
Kwaliteitsborger: : mw. ing. M. Langstraat

Projectnummer : *215191*

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
29 maart 2016	Definitief		

© 2016 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Leeswijzer	2
1.4	Verantwoording	2
2	METHODE.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Projectbeschrijving	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
3	PLANGEBIED.....	6
3.1	Ligging	6
3.2	Bestaande situatie.....	6
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	6
4	RESULTATEN.....	8
4.1	Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland	8
4.2	Vaatplanten.....	8
4.3	Vogels	9
4.4	Grondgebonden zoogdieren	9
4.5	Vleermuizen	10
4.6	Amfibieën en reptielen	10
4.7	Vissen.....	10
4.8	Overige beschermde soorten	11
5	CONCLUSIES EN ADVIES.....	12
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	12
5.2	Beschermde soorten	12
5.3	Maatregelen	12
6	REFERENTIES	14
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	15
BIJLAGE 2	PLANGEBIED	17
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	18

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het plangebied aan de Lange Kruisweg te Maasdijk beoogd DLN Multiservice B.V. nieuwbouw woningen te realiseren. De bestaande kassen worden daarbij verwijderd. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van DLN Multiservice B.V.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 5 de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het plangebied opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en Faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in het Natuurnetwerk Nederland. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 3 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden;
Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten;
Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren;
Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren;
Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Het veldbezoek is uitgevoerd op vrijdagmiddag 11 maart 2016. Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)

Soortgroep	Vergraven/ Klepelen/ Verwijderen Bovengrond	Slopen/ Renoveren Bebouwing	Kappen/ Snoeien Bomen	Toetsing gericht op
Planten	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X		X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen				Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

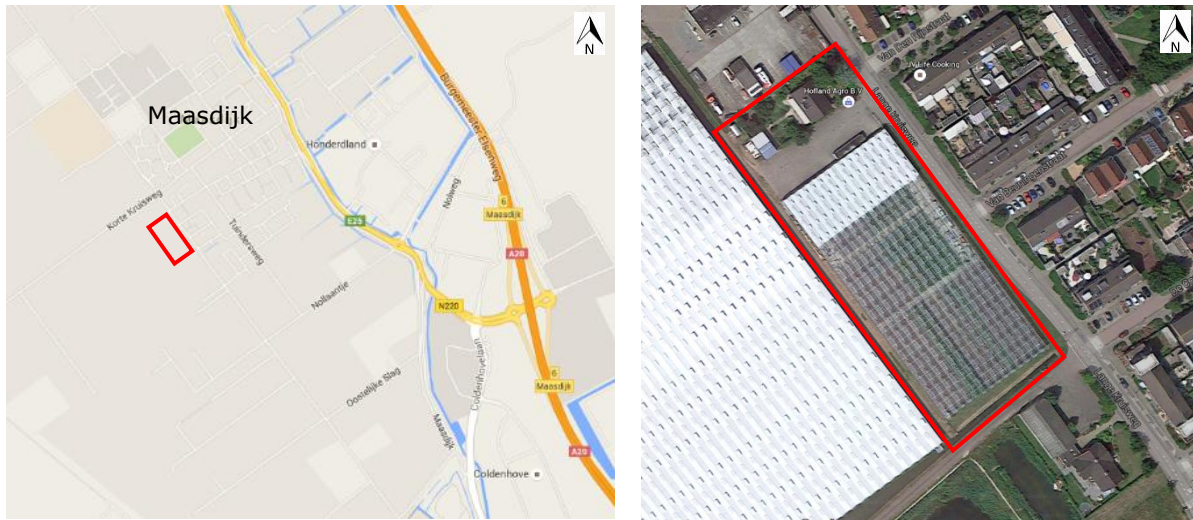
Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Vogels	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen op de rand van de bebouwde omgeving aan de Lange Kruisweg 48a te Maasdijk, gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft de woning 48a en de kassen ten zuiden. Zie figuur 1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied.

Figuur 1. Ligging plangebied aan de Lange Kruisweg 48a te Maasdijk weergegeven in rood kader. Voor een uitvergroting van het plangebied zie bijlage 2.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied betreft het perceel van Lange Kruisweg 48a. Ten oosten is de Lange Kruisweg gelegen met een berm tussen de kassen en de weg met aan de overzijde woningbouw. Ten noorden grenst het perceel aan een verhard terrein met een tankstation. Een waterloop grenst aan het perceel in het westen en zuiden. In de waterloop ten westen is een hoge beschoeiing aanwezig zowel onder als boven de waterlijn. In de waterloop ten zuiden van het perceel is een onderwater beschoeiing aanwezig. Verspreid groeien plukken riet welke kort zijn afgesneden. In het water drijft veel afval als plastic flessen, glas en plastic verpakkingen. Rondom de kassen is een strook groen aanwezig. De kassen zijn niet meer in gebruik en staan momenteel leeg. Op de volgende pagina zijn enkele afbeeldingen gegeven ter illustratie van het plangebied.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De perceel bestaat uit zes kavels. De bestaande kassen worden gesloopt waarna er nieuwbouw woningen worden gebouwd. De bestemming van het perceel dient daardoor te wijzigen. Mogelijk zal de woning op nummer 48a ook van bestemming wijzigen. Onduidelijk nog is of de woning zal worden gesloopt. De waterloop ten westen en zuiden van het perceel zal worden verbreed. Het aanwezige groen zal worden verwijderd waarna het perceel wordt vergraven.

Deze activiteiten vormen de basis van de Eco-effectscan.

Impressie van het plangebied. De kassen zijn te zien vanaf de Lange Kruisweg. Daarachter is de woning 48a te zien.

Afbeelding van de westzijde van het perceel. De hoge bovenwater beschoeiing is te zien en de strook groen tussen de waterloop en de kas.

Het plangebied gezien vanaf de Lange Kruisweg met de groene strook tussen de kassen en de weg.

De waterloop ten zuiden van het plangebied. Tegen de weg aan is reeds het afval te zien dat erin ligt.

4 RESULTATEN

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende wetgeving worden getoetst. Dit betekent voor het project Lange Kruisweg 48a dat de Natuurbeschermingswet '98 en de Flora- en faunawet van toepassing zijn.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de termen reeds zijn aangepast zullen deze in de rapportage worden gehanteerd.

Het plangebied is bezocht op vrijdagmiddag 11 maart 2016 om ter plekke de mogelijk aanwezige soorten te inventariseren, alsmede de impact van de activiteiten op de flora en fauna. Tijdens het veldbezoek was het zonnig met een windkracht van 1 à 2 Bft. De temperatuur was circa 10 °C.

4.1 Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland

4.1.1 *Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden*

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is gelegen op een afstand van circa 2,6 km van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen mogelijk een indirect effect hebben op beschermde gebieden (externe werking). Het tussenliggende gebied bestaat uit kassen, infrastructuur en het water Nieuw Oranjekanaal. Er zullen geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van industrie of landbouw of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Effecten van de werkzaamheden op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied worden op basis hiervan uitgesloten.

4.1.2 *Ligging plangebied ten opzichte van NNN*

Ten zuiden van het plangebied is langs een aftakking van het water Oude Spui tussen de weide en de kassen in, een Natuurnetwerk gelegen. De afstand tussen het plangebied en de NNN strook bedraagt circa 960 meter. In het tussenliggende gebied zijn met name kassen gesitueerd. Gezien de aard van de werkzaamheden en de afstand worden effecten van de werkzaamheden op de NNN uitgesloten.

4.1.3 *Toetsing*

Vanwege de afstand en de geringe omvang van de ingreep worden effecten op beschermde Natura 2000-gebieden of de nabijgelegen NNN niet verwacht. Het uitvoeren van een nadere voortoets is niet noodzakelijk.

4.2 Vaatplanten

4.2.1 *Aanwezige soorten*

Tijdens het veldbezoek op 11 maart 2016 zijn algemene soorten aangetroffen. In de berm tussen de kas en de openbare weg groeit gras wat kort wordt onderhouden. Tussen het gras zijn verspreid bloemen en planten aangetroffen als hondsdrif, opkomende brandnetel en narcissen. De strook ten westen en zuiden tussen de kas en de waterloop is begroeid met gras met opkomende brandnetel, zuring en paardenbloemen. Het terrein bij de woning Lange Kruisweg 48a ten noorden van het plangebied, is verhard. Bij de woning ligt een tuin met aanplant van bomen als spar en struiken als rododendron, liguster en klimop. In de waterloop groeien verspreid plukken riet die ten tijden van het veldbezoek kort waren afgesneden. Door het beperkte groen dat aanwezig is en doordat deze kort wordt onderhouden, worden beschermde soorten als orchidee in het plangebied niet verwacht.

4.2.2 *Toetsing*

Beschermde planten kunnen in het plangebied worden uitgesloten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten.

4.3 Vogels

4.3.1 Aanwezige soorten

In en om het plangebied zijn algemene soorten waargenomen als merel en houtduif en overvliegende meeuwen. Er zijn geen nesten van watervogels aangetroffen in de waterlopen ten westen en zuiden van het plangebied. Ook zijn grondnesten in de groenstrook om de kas heen niet aangetroffen. Gezien het broedseizoen van start is gegaan en de locaties geschikt habitat betreffen voor watervogels om een nest te maken, kunnen deze niet worden uitgesloten. De jaarrond beschermde soorten huismus en gierzwaluw zijn voor verblijfplaatsen afhankelijk van bebouwing. De aanwezige kas is door het ontbreken van dakpannen en de doorschijnende, enkele wanden ongeschikt om te dienen als verblijfplaats voor huismussen en gierzwaluwen. De woning, Lange Kruisweg 48a, betreft echter wel geschikt habitat voor huismussen door de aanwezige goot, dakpannen en de geschikte directe leefomgeving. Er is nabij water aanwezig, voedsel en open stukken welke kunnen dienen als stofbad. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen kunnen op basis van deze kenmerken niet worden uitgesloten.

De jaarrond beschermde soort gierzwaluw broedt doorgaans met meerdere koppels bij elkaar in bebouwde omgeving. De woning wordt aan twee zijdes omringd door kassen, de noordzijde door een tankstation. Alleen ten westen is een woonwijk gelegen. Tussen de pannen van de woning zijn geen gaten te zien. Een of meerdere nestplaatsen van gierzwaluw kunnen op basis van deze kenmerken worden uitgesloten.

In het plangebied zijn geen hoge, volgroeide bomen aanwezig welke kunnen dienen als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogels als roofvogels en uilen. Nesten van deze jaarrond beschermde vogels kunnen op basis van deze kenmerken in het plangebied worden uitsloten.

4.3.2 Toetsing

Het plangebied aan de Lange Kruisweg en de waterlopen ten westen en zuiden zijn geschikt habitat als broedterritoria van algemeen voorkomende (water)vogelsoorten. Ook het groen rond de woning aan Lange Kruisweg 48a vormt geschikt habitat voor broedvogelterritoria. Nesten van alle vogels zijn beschermd op het moment dat deze worden gebouwd of al in gebruik zijn genomen. Met het uitvoeren van werkzaamheden in het plangebied tijdens de broedperiode welke grofweg duurt van maart t/m juli, kunnen nesten van algemene broedvogels worden verstoord of verloren gaan. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet worden verstoord of verwijderd. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Door het ontbreken van geschikte nestlocaties/ verblijfplaatsen in het plangebied kunnen eventuele nesten van jaarrond beschermde soorten als roofvogels, uilen en gierzwaluw worden uitgesloten.

Op basis van aanwezigheid van geschikte nestlocaties kunnen rust- en verblijfslocaties van de jaarrond beschermde vogel huismus in de woning aan Lange Kruisweg 48a niet worden uitgesloten. Indien er werkzaamheden aan de woning worden verricht, is nader onderzoek noodzakelijk.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 Aanwezige soorten

In het plangebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1 niet worden uitgesloten, vanwege de aanwezigheid van onverhard terrein met struweel en schuilplaatsen in het talud. Het betreft hoofdzakelijk konijn, muizen, egel en mol.

Vanwege het ontbreken van geschikt habitat door de ondiepe en smalle waterlopen en het ontbreken van oude open schuren kan het voorkomen van strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren als de waterspitsmuis en marterachtige worden uitgesloten.

4.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Vanwege de begroeide berm en talud en aanwezige schuilplaatsen kunnen verblijfplaatsen van kleine zoogdieren niet worden uitgesloten. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Aanwezige soorten

De omgeving van het plangebied vormt geschikt leefgebied voor vleermuizen. Dit door de weilanden en kavelsloten en het brede water van de Nieuwe Waterweg ten zuiden van het plangebied. Gezien het feit dat de ligging van de waterlopen niet wijzigt en de waterlopen in het plangebied alleen worden verbreed, wordt een eventueel foerageergebied en een eventuele vliegroute niet aangetast.

Er zijn in het plangebied geen bomen aanwezig die groot genoeg zijn om te kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen op basis hiervan worden uitgesloten.

De woning aan Lange Kruisweg 48a is door de ligging tussen de kassen en een tankstation minder geschikt als habitat voor gebouwbewonende vleermuizen. De veelvoorkomende soort gewone dwergvleermuis wordt minder waargenomen in agrarische gebieden ⁽¹¹⁾. Op basis van de ligging van de woning worden verblijfplaatsen van vleermuizen in de woning Lange Kruisweg 48a niet verwacht.

4.5.2 Toetsing

Doordat de ligging van de waterlopen in het plangebied niet worden gewijzigd wordt een eventuele vliegroute niet verstoord. Door het ontbreken van geschikte bomen en door de ongeschikte ligging van de woning, kunnen verblijfplaatsen van boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten. Een andere toetsing is niet noodzakelijk. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

4.6 Amfibieën en reptielen

4.6.1 Aanwezige soorten

Doordat het plangebied onverhard is, kan de aanwezigheid van amfibieën en reptielen niet worden uitgesloten. Daarnaast is aan twee zijde van het gebied waterloop aanwezig hoewel er bij de waterloop ten westen een hoge bovenwater beschoeiing aanwezig is en de waterloop te zuiden een onderwaterbeschoeiing. De beschoeiing bemoeilijkt het voor amfibieën om in het uit het water te komen. Het gebied is met name geschikt voor algemene amfibie soorten van tabel 1 als groene kikker, meerkikker, gewone pad en watersalamander als jaarrond leefgebied.

De jaarrond beschermde ringslang heeft bladhopen, compost en mestvaalten nodig om zijn eieren in te leggen. In het plangebied zijn deze niet aangetroffen. Daarnaast wordt de groenstrook tussen de waterlopen en de kas kort onderhouden waardoor schuilmogelijkheden worden beperkt. De jaarrond beschermde rugstreeppad wordt door het ontbreken van schuilmogelijkheden als houtstapels en vergraafbare grond worden uitgesloten in het plangebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van jaarrond beschermde soorten als ringslang en rugstreeppad is niet noodzakelijk.

4.6.2 Toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

4.7 Vissen

4.7.1 Aanwezige soorten

De waterlopen ten westen en zuiden van het plangebied hebben een beperkte diepte. De bodem bestaat uit zand. De waterlopen worden ten behoeve van de geplande woningbouw verbreed, er wordt geen water gedempt. Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de kleine modderkruiper, een soort van tabel 2. Voor verstoring van tabel 2-soorten is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk, mits wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Bijvoorbeeld is de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen geschikt ⁽²⁴⁾.

De bittervoorn betreft een strikt beschermde tabel 3 soort. De zoetwatermossel waar de bittervoorn voor de voortplanting van afhankelijk is, is tijdens het visonderzoek niet aangetroffen. Daarnaast betreffen de waterlopen aan de rand van het plangebied smalle, ondiepe waterlopen wat deze niet geschikt maakt voor de bittervoorn om te overwinteren. Op basis van de kenmerken van de waterlopen kunnen geen negatieve effecten op de soort bittervoorn worden uitgesloten.

4.7.2 Toetsing

Effecten op strikt beschermde vissen kunnen worden uitgesloten. Ten behoeve van de kleine modderkruiper volstaat om te werken volgens een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Indien de gedragscode wordt gehandhaafd, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. Er is voor vissen geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet.

4.8 Overige beschermde soorten

4.8.1 Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

4.8.2 Toetsing

Overige beschermde soorten worden niet verwacht en er is geen sprake van een nader toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot overige beschermde soorten.

5 CONCLUSIES EN ADVIES

5.1 Beschermde natuurgebieden

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is gelegen op een afstand van circa 2,6 km van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen verder weg. Er zullen geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van industrie of landbouw of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Effecten van de werkzaamheden op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied worden daarom uitgesloten.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is op een afstand van circa 960 meter gelegen van het dichtstbijzijnde gebied van de NNN. Gezien de kenmerken van tussenliggend gebied en de aard van de werkzaamheden worden effecten van de werkzaamheden op de NNN uitgesloten.

5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 4. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Vaatplanten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vogels			
Algemene soorten	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Huismus	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring leefgebied en nesten
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vissen			
Kleine modderkruiper	FF2	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring habitat
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage IV

5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolgpcedure aangegeven.

5.3.1 Vogels

De nesten van vogels zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, welke duurt van grofweg van maart tot en met juli. Bij werkzaamheden tijdens deze periode is de aanwezigheid van een ecoloog noodzakelijk, die een dag vooraf aan de werkzaamheden de locaties opnieuw naloopt. Indien vogelnesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden nabij het nest te worden uitgesteld totdat de jongen het nest hebben verlaten of dient een verstoringsvrije zone rond het nest te worden opgesteld.

Nesten en rustlocaties van de jaarrond beschermde vogel huismus kan niet worden uitgesloten in de woning Lange Kruisweg 48a. Indien er werkzaamheden aan de woning worden verricht, dient nader onderzoek naar het voorkomen van de huismus te worden uitgevoerd conform vastgestelde protocollen. De looptijd van dit onderzoek wordt uitgevoerd in de periode april tot half mei door middel van 2 veldbezoeken. Indien vaste rust- en/of verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels worden aangetroffen in het plangebied, dient ontheffing van de Flora- en faunawet te worden verkregen om werkzaamheden aan de woning te kunnen uitvoeren.

5.3.2 *Algemeen voorkomende dieren van tabel 1 (grondgebonden zoogdieren en amfibieën)*

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

5.3.3 *Vissen*

De waterlopen in het plangebied bieden geschikt habitat voor de kleine modderkruiper. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen kleine modderkruipers worden verstoord. Voor verstoring van de soort is ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk mits de werkzaamheden volgens een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. Als voorbeeld kan de gedragscode voor waterschappen worden toegepast (²⁴).

5.3.4 *Resume*

Indien er werkzaamheden aan de woning Lange Kruisweg 48a worden verricht, dient nader onderzoek naar de huismus te worden uitgevoerd.

Ten behoeve van de kleine modderkruiper dienen de werkzaamheden in het plangebied te worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met broedende vogels en algemeen voorkomende dieren van tabel 1. De zorgplicht is te allen tijde van kracht (bijlage 1).

6 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.
9. 'Soortenstandaard Bittervoorn, *Rhodeus amarus*', Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, december 2011. Versie 1.1.
10. 'Soortenstandaard Kleine modderkruiper, *Cobitis taenia*', Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, december 2011. Versie 1.1.
11. 'Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, *Pipistellus pipistrellus*', Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, december 2011. Versie 1.1.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

12. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
13. www.waarneming.nl
14. www.ravon.nl
15. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
16. www.zoogdiervereniging.nl
17. www.sovon.nl
18. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

19. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
20. 'Gedragscode Flora- en Faunawet, Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting', Stadswerk, augustus 2010.
21. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur – Natuurnetwerk Nederland
22. Spelregels NNN, Beleidskader voor compensatiebeginsel, NNN-Saldobenadering en herbegrenzen NNN, een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies, Ministeries van LNV en VROM en de provincies
23. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>
24. Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Unie van Waterschappen. 21 september 2011

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming intreden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende (onderstaande) wetgeving worden getoetst.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden (zie box). Beschermde Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Natuurnetwerk Nederland

In de NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de NNN. Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Zorgplicht

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

BIJLAGE 2 PLANGEBIED

Bestaande situatie plangebied

Bron: Google Maps ©

= globale grens van het plangebied

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Bestaande situatie beschermde natuurgebieden

Bron: <http://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM/>

○ = ligging plangebied indicatief